

## **Semiotinė Jon Fosse novelės „O tada šuo gali ateiti“ analizė**

Titas Satkūnas

Bakalauro darbas, 2011 m.

Vadovė Ieva Steponavičiūtė-Aleksiejūnienė

### **Santrauka**

Šiame bakalauro darbe naudojant A. J. Greimo semiotikos teoriją nagrinėjama norvegų rašytojo Jon Fosse novelė *O tada šuo gali ateiti*, kuri buvo išversta į lietuvių kalbą specialiai šiai analizei. Laikantis semiotikos principų darbe skiriami trys teksto lygmenys ir aiškinamos kiekviename jų veikiančios reikšmės struktūros, kartu kuriančios bendrą teksto reikšmę. Diskursyviame lygmenyje atsiskleidžia Dievo ir Velnio verčių opozicija, kuriai atstovauja svarbiausios šuns ir kaimyno figūros, tačiau pasirodo ir teksto ambivalentiškumas, kadangi tos pačios figūros atsiduria abiejų opozicijos verčių figūratyviuose takuose. Vienareikšmį teksto reikšmės pasirinkimą komplikuoja ir sakytojo instancija – tai pirmo asmens pasakojimas ir visas jo diskursas labai subjektyvizuotas, todėl diskursyvinio lygmens implikuojamos vertės tampa tik pasakotojui egzistuojančiomis vertėmis. Teksto dvilypumą dar labiau komplikuoja naratyvinio lygmens siūloma kita pagrindinė opozicija – gamtos ir kultūros. Paaikškėja, kad naratyviniame lygmenyje susiduria dviejų lėmėjų siūlomos verčių sistemos – Dieviškojo ir bendruomeninio. Subjektas pasirenka dieviškojo lėmėjo vertes ir nužudo priešišką subjektą, taip sulaužydamas sutartį su bendruomeniniu lėmėju. Tačiau atsakymo, ar subjektas galiausiai pasiekia konjunkciją su vertės objektu – Dievu, tekstas nepateikia, kaip ir atsakymo, ar šis lėmėjas egzistuoja, ar yra tik subjekto sąmonės darinys, nors figūratyvi raiška ir pagrindinių gamtos elementų dinamika novelės pabaigoje implikuoja subjekto mirtį, o remiantis semiotinio kvadrato logika galima spėti, kad po mirties konjunkcija pasiekama. Taigi svarbiausi loginio-semantinio lygmens analizės rezultatai yra novelėje pasirodantis cikliškas judėjimas nuo gyvenimo per mirtį prie gyvenimo ir nuolatinė polemika tarp buvimo ir atrodymo tekste – novelės diskursas konstruojamas dvilypumo pagrindu ir jame atsisakoma rinktis, kuri verčių sistema yra tikra, o kuri tik atrodo esanti.